
ELEKTROENERĢIJAS UN DABASGĀZES TIRGUS APSKATS

par 2018.gada 3.ceturksni

Izmantotie saīsinājumi

EE – Igaunijas tirdzniecības apgabals;

Elspot – *Nord Pool* nakošās dienas elektroenerģijas tirdzniecības birža;

Gaspool – *GASPOOL market area in Germany*, Vācijas dabasgāzes tirdzniecības birža;

HES – hidroelektrostacija;

Intraday – *Nord Pool* šodienas elektroenerģijas tirdzniecības birža;

Likums – Likums "[Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem](#)";

LT – Lietuvas tirdzniecības apgabals;

LV – Latvijas tirdzniecības apgabals;

NP – *Nord Pool*, Eiropas Ziemeļvalstu elektroenerģijas tirdzniecības birža;

TTF – *Title Transfer Facility*, Nīderlandes dabasgāzes tirdzniecības birža;

VTP – virtuālais tirdzniecības punkts;

ZTP – *Zeebrugge Trading Point*, Beļģijas dabasgāzes tirdzniecības birža.

Satura rādītājs

Ievads	4
1. Elektroenerģija.....	4
1.1. Elektroenerģijas patēriņš	4
1.2. Saražotās elektroenerģijas apjoms	5
1.3. Importa un eksporta struktūra	6
1.4. Elektroenerģijas vairumtirgus dalībnieki	6
1.5. Elektroenerģijas vairumtirgus cenas	7
1.6. Elektroenerģijas tirgus produkti.....	8
1.7. Elektroenerģijas mazumtirgus cenas.....	9
2. Dabaszāze.....	9
2.1. Dabaszāzes patēriņš	9
2.2. Dabaszāzes vairumtirgus dalībnieki	10
2.3. Dabaszāzes vairumtirgus cenas	10
2.4. Dabaszāzes tirgus produkti.....	12
2.5. Dabaszāzes mazumtirgus cenas.....	12
Secinājumi.....	12

Ievads

[Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija](#) (turpmāk – Regulators) saskaņā ar Likuma "[Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem](#)" (turpmāk – Likums) 7.panta pirmo daļu uzrauga sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu regulējamās nozarēs, nodrošinot Likuma un citu regulējamo nozaru speciālo normatīvo aktu ievērošanu. Likuma 9.panta pirmās daļas 9.punkts noteic, ka Regulators pilda citas funkcijas, kas noteiktas nozares speciālajos likumos.

Saskaņā ar iepriekš minēto, izvirzītajiem stratēģiskajiem darbības virzieniem un iestādes rīcības plānu Regulators ir izstrādājis elektroenerģijas un dabasgāzes tirgus apskatu par 2018.gada 3.ceturksni. Apskatā apkopoti dati par elektroenerģijas un dabasgāzes vairumtirgu un mazumtirgu, to struktūru, izveides specifiku, vienlaikus iezīmējot vispārīgās attīstības tendences.

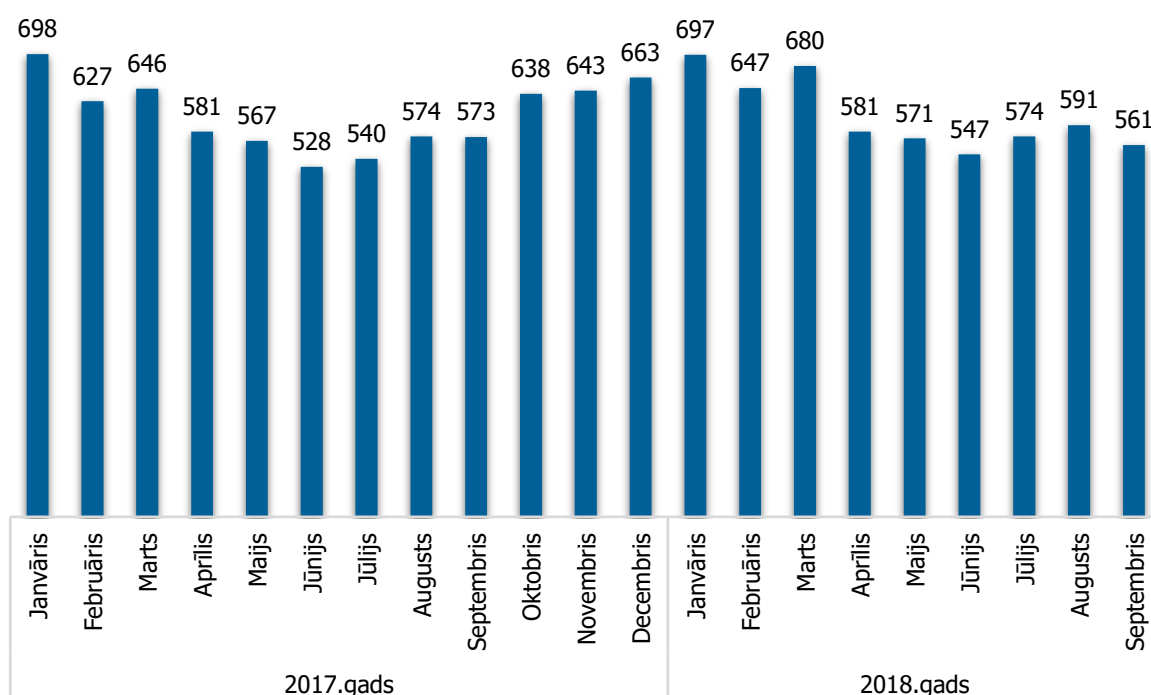
1. Elektroenerģija

1.1. Elektroenerģijas patēriņš

2018.gada 3.ceturksnī kopējais Latvijas elektroenerģijas patēriņš veidoja 1 726 GWh, kas salīdzinājumā ar 2017.gada 3.ceturksni būtiski neatšķirās un bija par 2,31% (39 GWh) augstāks, bet salīdzinājumā ar 2018.gada 2.ceturksni – par 1,59% (27 GWh) augstāks. Elektroenerģijas patēriņa pieaugumu sekmēja kopējais pieprasījuma palielinājums, ko papildu citiem tautsaimnieciskiem faktoriem ietekmēja arī netipiski karstie laika apstākļi 2018.gada jūlijā un augustā.

Elektroenerģijas patēriņš Latvijā saražotās elektroenerģijas apjomu 2018.gada 3.ceturksnī pārsniedza par 27,06% (467 GWh), kas norāda, ka vietējās elektroenerģijas ražošanas jaudas attiecīgajā periodā spēja nosegt lielāko daļu no kopējā patēriņa, taču nebija pilnībā pietiekamas.

2017.gadā un 2018.gada pirmajos deviņos mēnešos patērētā elektroenerģija (GWh)

1.2. Saražotās elektroenerģijas apjoms

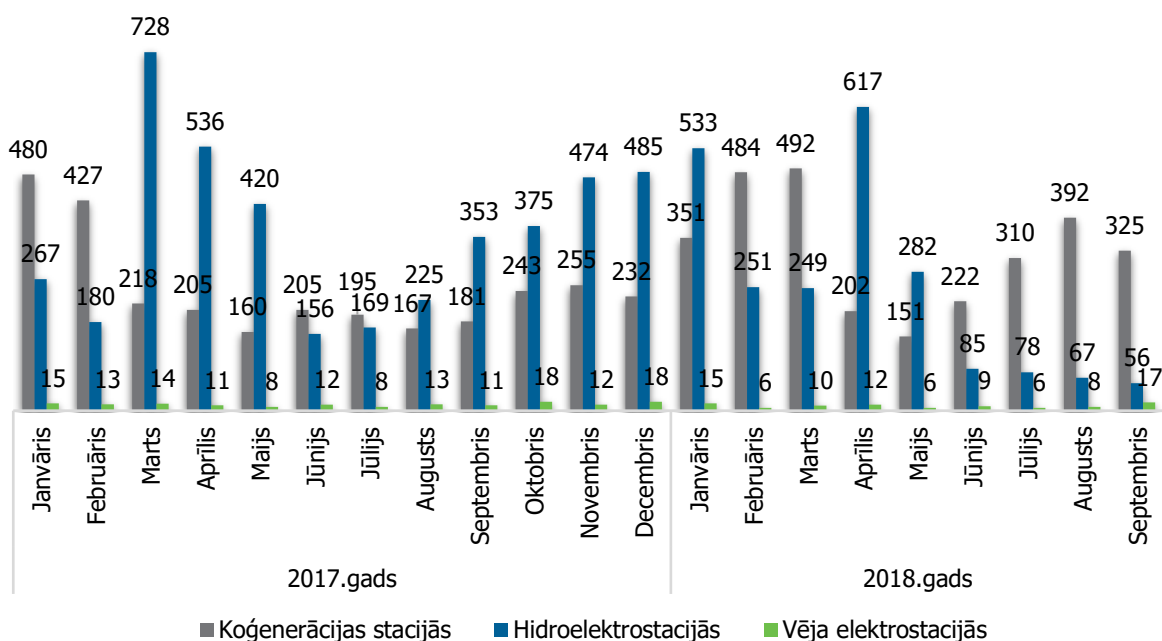
2018.gada 3.ceturksnī bruto saražotās¹ elektroenerģijas apjoms veidoja 1 259 GWh, no kā 81,57% (1 027 GWh) tika saražots koģenerācijas stacijās, 15,97% (201 GWh) HES un 2,46% (31 GWh) vēja elektrostacijās.

2018.gada 3.ceturksnī saražotās elektroenerģijas apjoms salīdzinājumā ar 2017.gada 3.ceturksni ir samazinājies par 4,77% (63 GWh). HES saražotās elektroenerģijas apjoma kritums pret 2017.gada 3.ceturksni ir 73,09% (546 GWh), vēja elektrostaciju saražotais apjoms ir saglabājies gandrīz nemainīgs, veidojot samazinājumu par 3,13% (1 GWh), bet koģenerācijas stacijās ir vērojams būtisks pieaugums par 89,13% (484 GWh). Kopumā, ņemot vērā sezonālos faktorus, 2018.gada 3.ceturksnis saražotās elektroenerģijas apjoma ziņā nedaudz atšķiras no pērnā gada attiecīgā laika posma. Pateicoties koģenerācijas staciju sekmīgai darbībai, vietējie elektroenerģijas avoti spēja saražot lielāko daļu no nepieciešamā elektroenerģijas apjoma, neskatoties uz HES elektroenerģijas ražošanas jaudu samazinājumu dēļ pazemināta nokrišņu daudzuma un no tā izrietošā ūdens līmeņa krituma upēs.

Salīdzinājumā ar 2018.gada 2.ceturksni, kad kopējais bruto saražotās elektroenerģijas apjoms sasniedza 1 586 GWh, no kā 62,04% (984 GWh) tika saražoti HES, 36,25% (575 GWh) koģenerācijas stacijās un 1,70% (27 GWh) vēja elektrostacijās, kopējais 2018.gada 3.ceturksnī bruto saražotās elektroenerģijas apjoms ir samazinājies par 20,62% (327 GWh), kur HES saražotās elektroenerģijas apjoms ir krities par 79,57% (783 GWh), bet pieaugums ir bijis koģenerācijas stacijās par 78,61% (452 GWh) un vēja elektrostacijās par 14,81% (4 GWh).

2018.gada 3.ceturksnī HES saražotais elektroenerģijas apjoms samazinājās līdz attiecīgā perioda zemākajam līmenim 56 GWh septembrī, kas vienlaikus ir arī zemākais HES saražotais elektroenerģijas apjoms kopš 2015.gada oktobra (46 GWh). HES saražotās elektroenerģijas apjomu straujais kritums vistiešākajā veidā skaidrojams ar pazeminātu nokrišņu daudzumu un netipiski siltiem laika apstākļiem, kas būtiski samazināja pieejamo hidrorezervju līmeni. Līdz ar to, lai kompensētu elektroenerģijas apjomu, ko pie pietiekama ūdens līmeņa citkārt būtu nodrošinājusi ražošana HES, likumsakarīgs ir koģenerācijas stacijās saražotās elektroenerģijas apjoma pieaugums.

2017.gadā un 2018.gada pirmajos deviņos mēnešos saražotie elektroenerģijas apjomi (GWh)

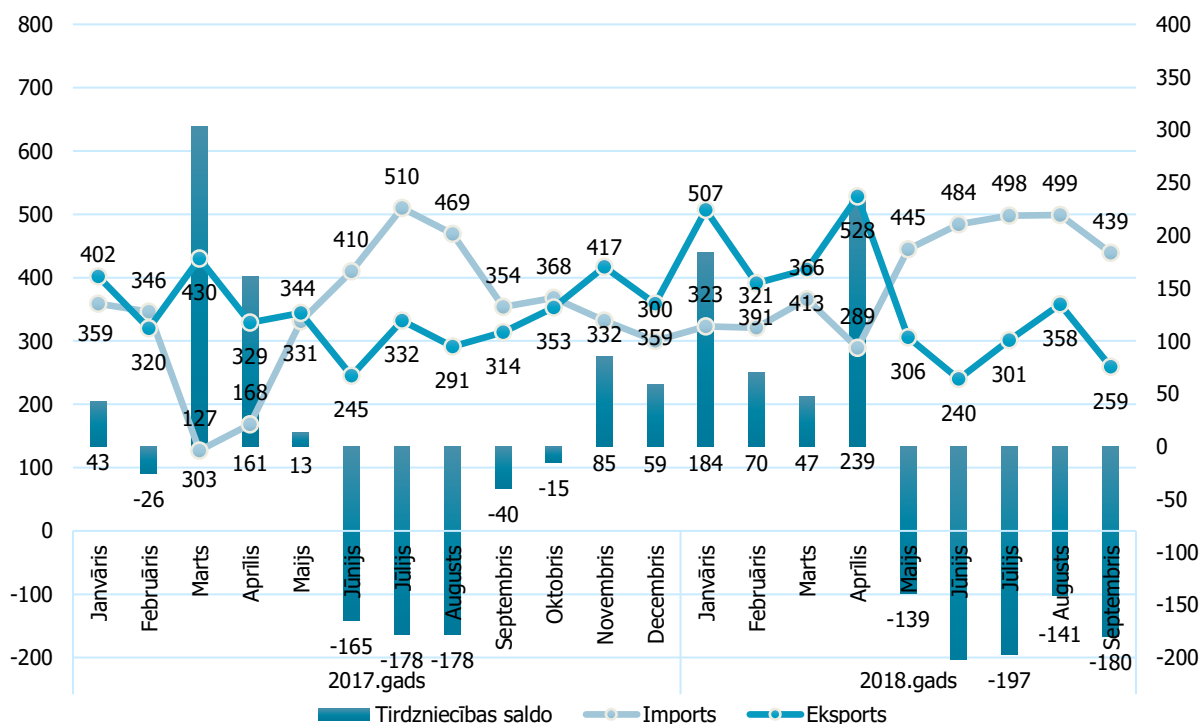

¹ HES, koģenerācijas stacijās un vēja elektrostacijās saražotās elektroenerģijas kopsumma, ieskaitot pašpatēriņu un zudumus.

1.3. Importa un eksporta struktūra

2018.gada 3.ceturksnī Latvija eksportēja 918 GWh un importēja 1 436 GWh elektroenerģijas. Importa pārsniegums pār eksportu 2018.gada 3.ceturksnī bija 56,43% (518 GWh). Salīdzinājumā ar 2017.gada 3.ceturksni importētais elektroenerģijas apjoms ir palielinājies par 7,73% (103 GWh), bet eksporta apjoms ir samazinājies par 2,03% (19 GWh). Tirdzniecības saldo (starpība starp eksportu un importu) 2018.gada 3.ceturksnī veidoja -518 GWh, kas skaidrojams ar elektroenerģijas patēriņa pārsniegumu pār attiecīgajā laika periodā sarazāto apjomu HES izstrādes būtiska samazinājuma dēļ.

Elektroenerģijas importa un eksporta struktūra 2017.gadā un 2018.gada pirmajos deviņos mēnešos (GWh)

Ņemot vērā Latvijas elektroenerģija ražošanas struktūru, elektroenerģijas izstrādes apjomu 2018.gada 3.ceturksnī turpināja ietekmēt jau iepriekšējā ceturksnī novērotais pazeminātais nokrišņu daudzums. To daļu no kopējā Latvijas elektroenerģijas patēriņa, ko 2018.gada 3.ceturksnī nevarēja kompensēt vietējie ražošanas resursi, sedza elektroenerģijas imports, tādējādi ļaujot secināt par HES būtisku lomu nacionālās, videi draudzīgās elektroenerģijas ģenerēšanas nodrošināšanā.

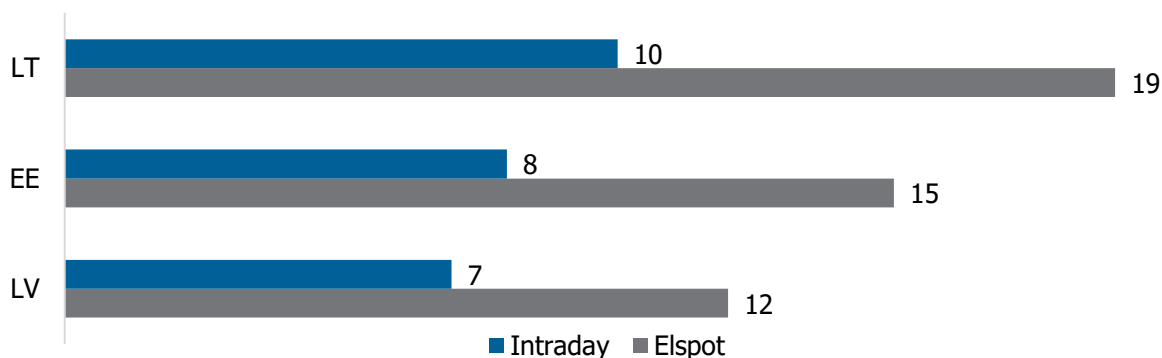
1.4. Elektroenerģijas vairumtirgus dalībnieki

Eiropas Ziemeļvalstu elektroenerģijas tirdzniecības birža (NP) pēc pārdotajiem elektroenerģijas apjomiem ir viena no lielākām elektroenerģijas biržām Eiropā, kura darbojas Norvēģijā, Zviedrijā, Dānijā, Somijā, Apvienotajā Karalistē, Igaunijā, Lietuvā, Latvijā un Vācijā. NP elektroenerģiju iespējams iegādāties nākamās dienas (*Elspot*) un tekošās dienas (*Intraday*) tirgū. Latvija no 2013.gada 3.jūnija ir pievienojusies *Elspot* un no 2013.gada 10.decembra *Intraday* tirgū.

Saskaņā ar [NP publiski pieejamiem datiem](#) 2018.gada 3.ceturksņa beigās uz 2018.gada 30.septembri *Elspot* Latvijas tirdzniecības apgabalā bija reģistrējušies 12 dalībnieki, Igaunijas tirdzniecības apgabalā – 15 dalībnieki, savukārt Lietuvas tirdzniecības apgabalā – 19 dalībnieki.

Intraday biržā reģistrēto dalībnieku skaits Latvijas tirdzniecības apgabalā bija 7, Igaunijas tirdzniecības apgabalā – 8 dalībnieki, un Lietuvas tirdzniecības apgabalā – 10 dalībnieki.

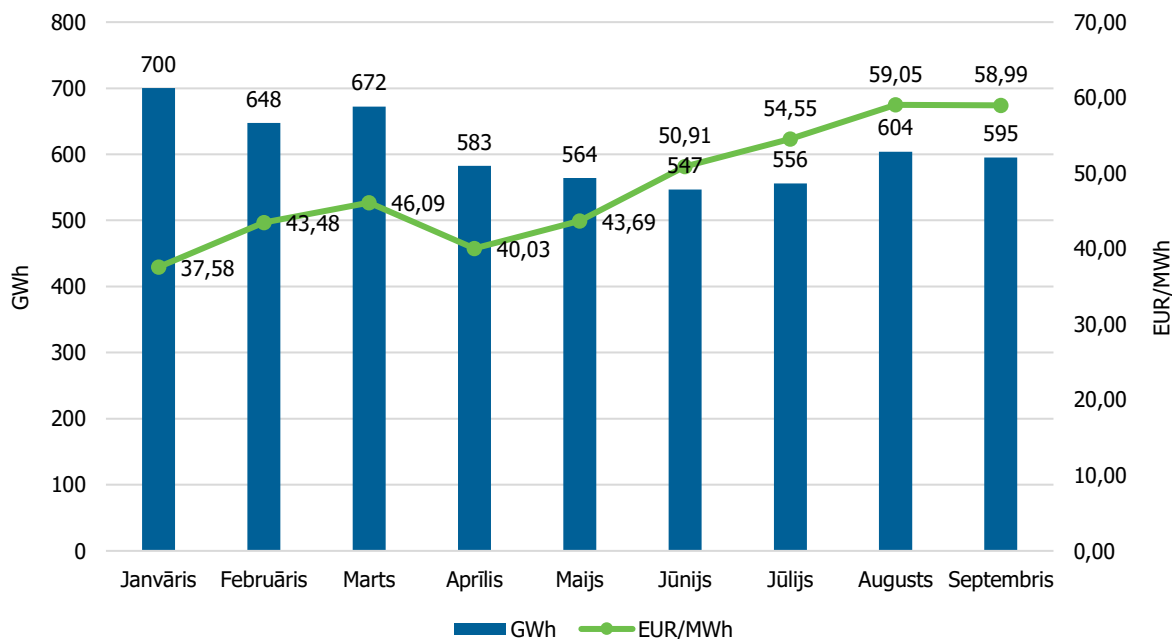
Elspot un Intraday reģistrēto dalībnieku skaits Latvijas, Igaunijas un Lietuvas tirdzniecības apgabalos 2018.gada 3.ceturkšņa beigās

1.5. Elektroenerģijas vairumtirgus cenas

2018.gada 2.ceturksnis Latvijas tirdzniecības apgabalā noslēdzās ar *Elspot* mēneša vidējo cenu² 50,91 EUR/MWh jūnijā, kam sekoja cenas kāpums par 7,15% līdz 54,55 EUR/MWh 2018.gada jūlijā. Augustā vidējā cena pieauga vēl par 8,25%, sasniedzot līdz šim augstāko 2018.gadā novēroto mēneša vidējo cenu 59,05 EUR/MWh. Septembrī vidējā cena nedaudz samazinājās par 0,10% līdz 58,99 EUR/MWh. Kopējais 2018.gada 3.ceturksnī *Elspot* iepirktais apjoms veidoja 1 755 GWh, no kā 556 GWh tika iepirkti jūlijā, 604 GWh – augustā un 595 GWh – septembrī.

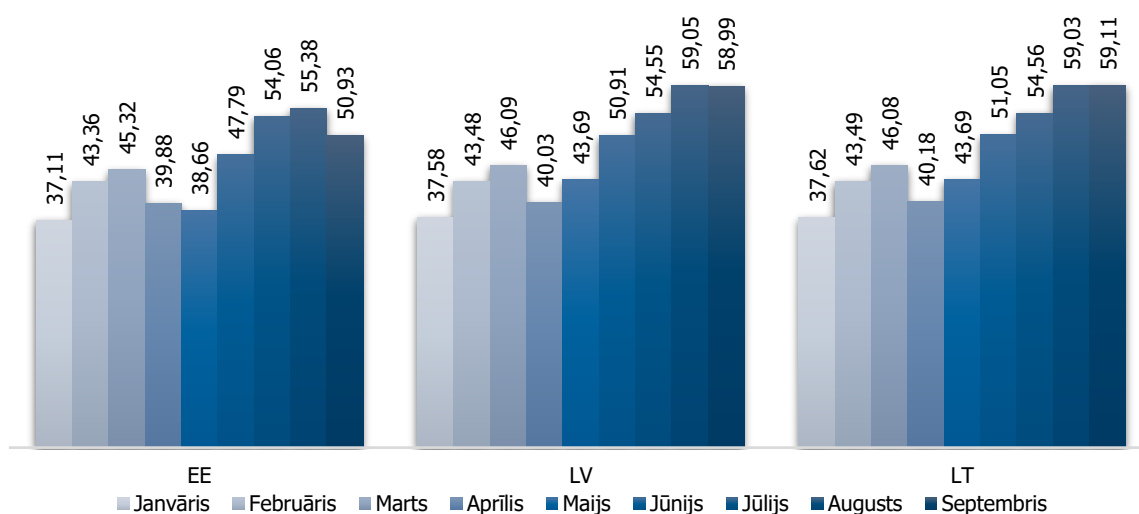
Elspot iepirktie elektroenerģijas apjomi un mēneša vidējā cena Latvijas tirdzniecības apgabalā no 2018.gada janvāra līdz septembrim

Kopumā 2018.gada 3.ceturksnis visās trīs Baltijas valstīs ir iezīmējies ar augstākajām *Elspot* mēneša vidējām elektroenerģijas cenām gan ceturkšņa, gan gada griezumā. Baltijas valstu vidū augstākā mēneša vidējā cena 59,11 EUR/MWh bija septembrī Lietuvas tirdzniecības apgabalā. Savukārt Igaunijas tirdzniecības apgabalā septembrī bija vērojams Baltijas valstu vidū lielākais mēneša vidējās cenas samazinājums, atšķirībā no Latvijas tirdzniecības apgabala, kur cena samazinājās ļoti minimāli, un Lietuvas, kur mēneša vidējā elektroenerģijas cena, tieši pretēji, pieauga.

² [NP publikotie organizētās tirdzniecības vietas dati.](#)

Vidējā elektroenerģijas cena NP Latvijas, Lietuvas un Igaunijas tirdzniecības apgabalos no 2018.gada janvāra līdz septembrim (EUR/MWh)

Lietuvas tirdzniecības apgabalā 2018.gada 3.ceturksnī mēneša vidējā cena pieauga par 6,88% (no 51,05 EUR/MWh jūnijā līdz 54,56 EUR/MWh jūlijā), kam sekoja vidējās cenas pieaugums vēl par 8,19% (no 54,56 EUR/MWh jūlijā līdz 59,03 EUR/MWh augustā) un par 0,14% (no 59,03 EUR/MWh augustā līdz 59,11 EUR/MWh septembrī).

Igaunijas tirdzniecības apgabalā 2018.gada 3.ceturksnī mēneša vidējā cena pieauga par 13,12% (no 47,79 EUR/MWh jūnijā līdz 54,06 EUR/MWh jūlijā), kam sekoja salīdzinoši mērenāks vidējās cenas pieaugums par 2,44% (no 54,06 EUR/MWh jūlijā līdz 55,38 EUR/MWh augustā). Savukārt septembrī Igaunijas tirdzniecības apgabalā bija vērojams vidējās mēneša cenas samazinājums par 8,04% (no 55,38 EUR/MWh augustā līdz 50,93 EUR/MWh septembrī).

2018.gada 3.ceturksnī konstatētais elektroenerģijas vairumtirgus cenu pieaugums bija vērojams ne vien Latvijā, bet arī visā Ziemeļeiropā un Baltijas reģionā, kas skaidrojams ar hidrorezervju samazinājumu dēļ netipiski siltiem un sausiem laika apstākļiem attiecīgā gada vasarā, kas sekmēja hidroģenerācijas aizvietošanu ar termogenerāciju, attiecīgajam procesam notiekot globālo naftas un dabasgāzes cenu kāpuma kontekstā, secīgi palielinot elektroenerģijas ražošanas pašizmaksas. Vienlaikus būtiski samazinājās vēja balstīta izstrāde, kā arī notika *NordBalt* kabeļa remontdarbi un uzturēšanas darbi Zviedrijas atomelektrostacijās, kas papildus samazināja pieejamās, pašizmaksas ziņā relatīvi lētākās ģenerācijas jaudas.

1.6. Elektroenerģijas tirgus produkti

Ikvienam elektroenerģijas lietotājam ir tiesības brīvi izvēlēties elektroenerģijas tirgotāju. 2018.gada 3.ceturksņa beigās Regulatora uzturētajā [Elektroenerģijas tirgotāju reģistrā](#) bija reģistrēti 35 elektroenerģijas tirgotāji. 2018.gada 3.ceturksnī tika izslēgti 4 un reģistrēts 1 jauns elektroenerģijas tirgotājs.

Mājsaimniecības lietotājiem elektroenerģijas tirdzniecības līgumi pēc to veida iedalās mainīgas cenas, fiksētas cenas vai universālā pakalpojuma līgumos. Uz 2018.gada septembra sākumu no visiem ar mājsaimniecības lietotājiem noslēgtajiem elektroenerģijas tirdzniecības līgumiem **[0,00 – 57,00%]**³ bija universālā pakalpojuma, **[0,00 – 34,00%]** fiksētas cenas un **[0,00 – 9,00%]** mainīgas cenas līgumi. Universālais pakalpojuma īpatsvars mājsaimniecības lietotāju elektroenerģijas līgumos ar katru ceturksni pakāpeniski samazinās: **[0,00 – 77,00%]** – 2017.gada 3.ceturksnī, **[0,00 – 70,00%]** – 2017.gada 4.ceturksnī, **[0,00 – 65,00%]** – 2018.gada 1.ceturksnī, **[0,00 – 61,00%]** – 2018.gada 2.ceturksnī, **[0,00 – 57,00%]** – 2018.gada 3.ceturksnī.

³ Ierobežotas pieejamības informācijas atspoguļošanas nolūkos, dati 1.6., 1.7. un 2.5. sadaļās norādīti aptuvenā diapazonā.

Juridiskajiem lietotājiem elektroenerģijas tirdzniecības līgumi pēc to veida iedalās mainīgas vai fiksētas cenas līgumos. Uz 2018.gada septembra sākumu **[0,00 – 63,00%]** juridiskajiem lietotājiem bija noslēgts fiksētas cenas un **[0,00 – 37,00%]** mainīgas cenas elektroenerģijas tirdzniecības līgums. Salīdzinājumā ar 2018.gada 2.ceturksni mainīgas cenas līgumu īpatsvars ir nedaudz pieaudzis.

1.7. Elektroenerģijas mazumtirgus cenas

Mājsaimniecības lietotāji

Mājsaimniecības lietotājiem vidējā svērtā elektroenerģijas cena 2018.gada 3.ceturksnī ir pieaugusi par 4,00% salīdzinājumā ar 2017.gada 3.ceturksni un par 2,91% salīdzinājumā ar 2018.gada 2.ceturksni. Apskatot atsevišķi lielākos elektroenerģijas tirgotājus, kuru kopējā tirgus daļa mājsaimniecības lietotāju segmentā veidoja **[89,00 – 99,00%]** no kopējā pieprasījuma, 2018.gada 3.ceturksnī bija vērojams vidējo svērto elektroenerģijas cenu diapazons no **[35,00 – 45,00]** EUR/MWh līdz **[55,00 – 65,00]** EUR/MWh un attiecīgo tirgotāju segmenta ietvaros piedāvātā vidējā svērtā cena bija **[45,00 – 55,00]** EUR/MWh.

Juridiskie lietotāji

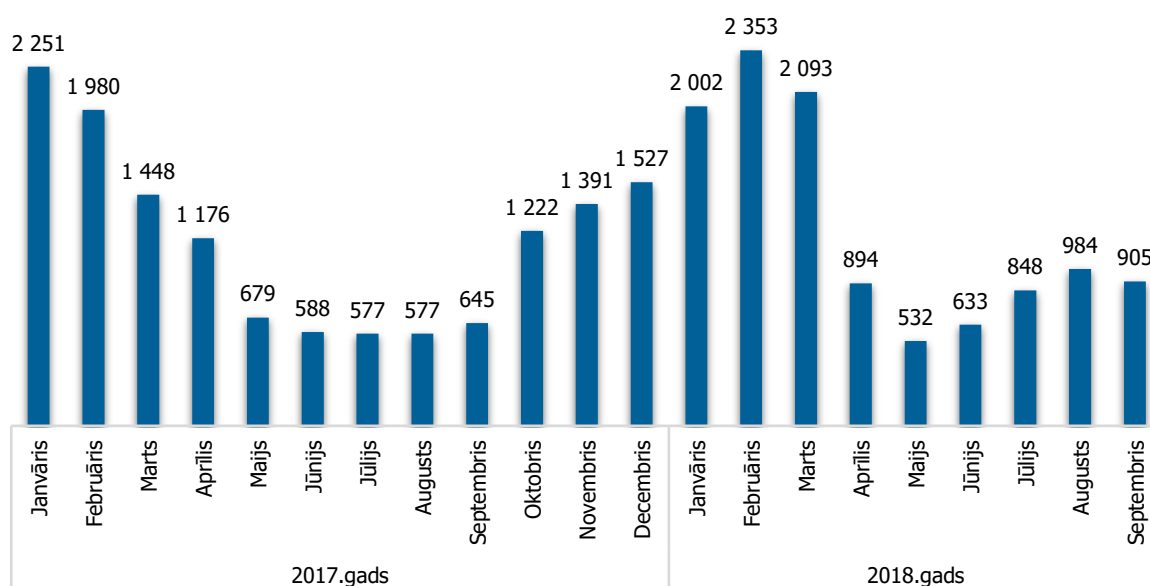
Juridiskajiem lietotājiem vidējā svērtā elektroenerģijas cena 2018.gada 3.ceturksnī ir pieaugusi par 9,59% salīdzinājumā ar 2017.gada 3.ceturksni un par 6,62% salīdzinājumā ar 2018.gada 2.ceturksni. Apskatot atsevišķi lielākos elektroenerģijas tirgotājus, kuru kopējā tirgus daļa juridisko lietotāju segmentā veidoja **[89,00 – 99,00%]** no kopējā pieprasījuma, 2018.gada 3.ceturksnī bija vērojams vidējo svērto elektroenerģijas cenu diapazons no **[35,00 – 45,00]** EUR/MWh līdz **[50,00 – 60,00]** EUR/MWh un attiecīgo tirgotāju segmenta ietvaros piedāvātā vidējā svērtā cena bija **[40,00 – 50,00]** EUR/MWh.

2. Dabāsgāze

2.1. Dabāsgāzes patēriņš

2018.gada 3.ceturksnī gala lietotājiem tika piegādāta dabāsgāze 2 738 GWh apjomā, kas attiecīgi ir par 52,20% (939 GWh) vairāk nekā 2017.gada 3.ceturksnī un par 32,97% (679 GWh) vairāk nekā 2018.gada 2.ceturksnī.

Dabāsgāzes patēriņš 2017.gadā un 2018.gada pirmajos deviņos mēnešos (GWh)

Dabaszgāzes patēriņš ir ciklisks un cieši saistīts ar gaisa temperatūras izmaiņām. Vienlaikus, 2018.gada 3.ceturksnī dabaszgāzes patēriņu sekmēja arī koģenerācijas staciju pieprasījums pēc dabaszgāzes, kas tiek izmantota kā izejviela elektroenerģijas ražošanai, ņemot vērā HES ražotspējas samazinājumu dēļ ūdens līmeņa krituma, attiecīgo ģenerācija veidu aizstājot ar termogenerācijas balstītu elektroenerģijas ražošanu.

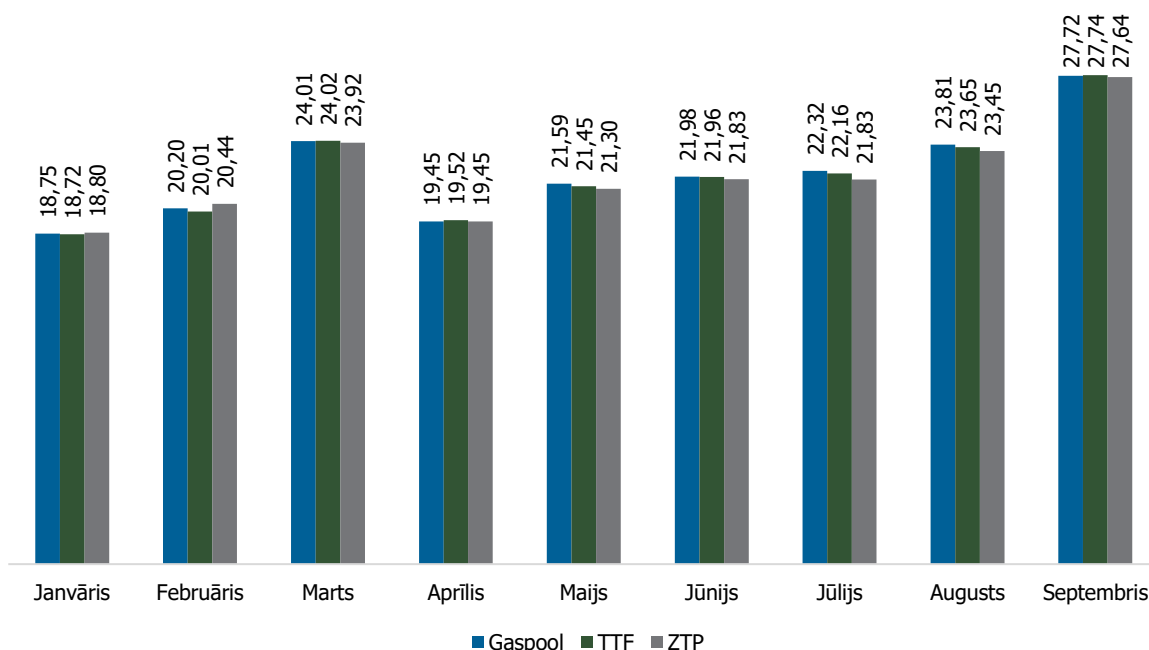
2.2. Dabaszgāzes vairumtirgus dalībnieki

Dabaszgāzes vairumtirgus dalībnieki, kuri 2018.gada 3.ceturksnī aktīvi izmantoja dabaszgāzes pārvades sistēmu, bija deviņi Latvijas komersanti, trīs Lietuvas komersanti un četri Igaunijas komersanti.

2.3. Dabaszgāzes vairumtirgus cenas

Vācijas *Gaspool* un Nīderlandes TTF ir Baltijas valstīm tuvākās dabaszgāzes tirdzniecības biržas, tāpēc vairumtirgus *spot* cenas apskatītas tieši šajos tirdzniecības centros. Papildus tam apskatīta arī mēneša vidējā *spot* cena Beļģijas ZTP. Gan ceturkšņa, gan gada griezumā raugoties, minētajās biržās augstākās dabaszgāzes cenas bija vērojamas septembrī, kur augstākā *spot* cena 27,74 EUR/MWh bija Nīderlandes TTF biržā. Savukārt 2018.gada 3.ceturksnī zemākā dabaszgāzes *spot* cena 21,83 EUR/MWh bija jūlijā Beļģijas ZTP biržā.

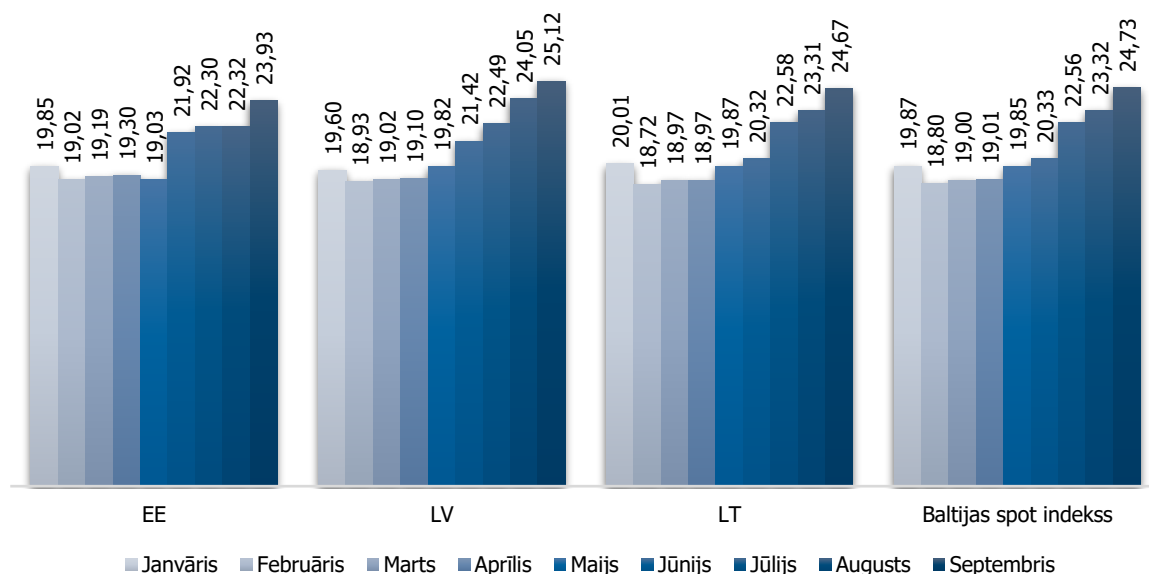
Gaspool, TTF un ZTP vidējās spot cenas no 2018.gada janvāra līdz septembrim (EUR/MWh)

GET Baltic kopējie iepirktie un pārdotie dabaszgāzes apjomi Baltijas valstīs 2018.gada 3.ceturksnī veidoja 286 GWh, kas salīdzinājumā ar 2018.gada 2.ceturksnī ir samazinājums par 55,11% (234 GWh). Līdzīgi kā iepriekšējā ceturksnī lielāko daļu no GET Baltic biržā pārdotā un iepirkta apjoma nodrošināja Lietuva ar 86,63% (248 GWh) īpatsvaru kopējā pārdotajā apjomā un 93,48% (267 GWh) īpatsvaru kopējā iepirktajā apjomā. Latvijas īpatsvars iepirktajos un pārdotajos apjomos 2018.gada 3.ceturksnī bija attiecīgi 12,22% (35 GWh) un 5,44% (16 GWh), Igaunijas – 1,15% (3 GWh) un 1,07% (3 GWh).

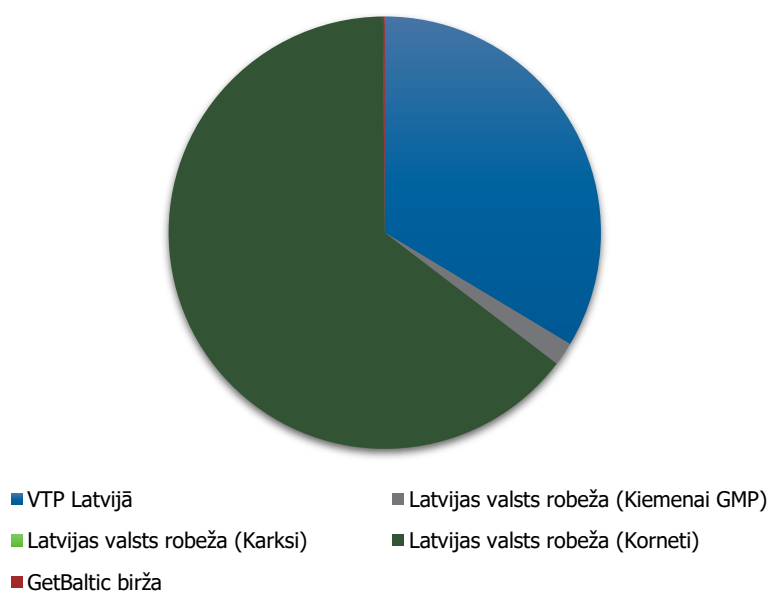
2018.gada 3.ceturksnī GET Baltic vidējā svērtā cena bija diapazonā no 22,30 EUR/MWh jūlijā Igaunijas tirdzniecības apgabalā līdz 25,12 EUR/MWh septembrī Latvijas tirdzniecības apgabalā. Gada griezumā raugoties, visos GET Baltic Baltijas tirdzniecības apgabalos līdz šim zemākās dabaszgāzes cenas novērotas februārī, bet augstākās – septembrī.

GET Baltic biržas vidējā dabasgāzes cena Baltijā no 2018.gada janvāra līdz septembrim⁴

2018.gada 3.ceturksnī lielākā daļa vairumtirgū iegādātās dabasgāzes tika iepirkta uz Latvijas-Krievijas robežas (Korneti), kam sekoja darījumi VTP⁵. Salīdzinoši mazāks dabasgāzes apjoms 2018.gada 3.ceturksnī tika iepirkts uz Latvijas-Lietuvas robežas (Kiemenai). Jāņem vērā, ka attiecīgo rādītāju ietekmē sezonālie faktori, kā arī tas, ka dabasgāzes iegādes vietu īpatsvars kopējā iepirktajā dabasgāzes apjomā mainās ik ceturksni. 2018.gadā konstatētās vispārējās tendences liecina par sekmīgu iekšējā sekundārā tirgus attīstību, VTP darījumu īpatsvaram pieaugot vairāk nekā par ceturtdaļu vienlaikus ar Korneti iegādes punkta īpatsvara samazinājumu vairāk nekā par trešdaļu, attiecīgajiem procesiem notiekot kontekstā ar veiksmīgu pārrobežu tirdzniecības attīstību, kas norāda uz dabasgāzes tirgotāju konsekventu vēlmi iesaistīties starptautiskajos darījumos.

Dabasgāzes iegādes vietu izmantošana 2018.gada 3.ceturksnī

⁴ Baltijas *spot* indekss ir GET Baltic biržā izmantotais dabasgāzes vidējās svērtās reģionālās vairumtirdzniecības cenas kumulatīvais referenču rādītājs.

⁵ VTP – vieta, kura nav fiziski noteikta pārvades sistēmā un kurā notiek dabasgāzes nodošana bez nepieciešamības sistēmas lietotājam veikt jaudas produktu rezervēšanu.

2.4. Dabaszgāzes tirgus produkti

Uz 2017.gada 3.aprīli, kad dabaszgāzes tirgotāji varēja uzsākt dabaszgāzes tirdzniecību, [Dabaszgāzes tirgotāju](#) reģistrā bija reģistrēti 15 tirgotāji. 2018.gada 30.septembrī šis skaits ir dubultojies līdz 30 dabaszgāzes tirgotājiem.

Gan mājsaimniecības lietotājiem, gan juridiskajiem lietotājiem dabaszgāzes tirdzniecības līgumi pēc to veida iedalās fiksētas cenas (bez maiņas iespējām) un mainīgas cenas līgumos. Mainīgas cenas produkts nozīmē, ka dabaszgāzes tirdzniecības cena ir piesaistīta naftas produktu cenām vai Eiropas gāzes indeksiem (*Gaspool*, TTF u.c.). Fiksētas cenas produkts savukārt nozīmē nemainīgu dabaszgāzes tirdzniecības cenu visa līguma termiņa laikā, kas tiek slēgts uz laiku no 3 līdz 12 mēnešiem.

Uz 2018.gada septembra sākumu gandrīz visi ar mājsaimniecības lietotājiem noslēgtie dabaszgāzes tirdzniecības līgumi bija fiksētas cenas, un tikai **[0,00 – 0,01%]** no visiem ar mājsaimniecības lietotājiem noslēgtajiem līgumiem bija mainīgas cenas. Juridisko lietotāju segmentā uz 2018.gada septembra sākumu no visiem līgumiem **[0,00 – 86,00%]** bija mainīgas cenas un **[0,00 – 14,00%]** fiksētas cenas dabaszgāzes tirdzniecības līgumi. Salīdzinājumā ar 2018.gada 2.ceturksni neliels īpatsvara pieaugums 2018.gada 3.ceturksnī bija vērojams mainīgas cenas līgumiem.

2.5. Dabaszgāzes mazumtirgus cenas

Mazumtirgus vidējā svērtā dabaszgāzes cena juridiskajiem lietotājiem 2018.gada 3.ceturksnī bija **[19,00 – 29,00]** EUR/MWh, un atkarībā no izvēlēta dabaszgāzes tirgotāja bija diapazonā no **[17,00 – 27,00]** EUR/MWh līdz **[20,00 – 30,00]** EUR/MWh. Salīdzinājumā ar 2018.gada 2.ceturksni dabaszgāzes vidējā svērtā mazumtirgus cena juridiskajiem lietotājiem ir pieaugusi par 8,28%.

Secinājumi

- 2018.gada 3.ceturksnī kopējais Latvijas elektroenerģijas patēriņš (1 726 GWh) ir nedaudz pieaudzis attiecībā pret 2017.gada 3.ceturksni, ko veicināja kopējā pieprasījuma kāpums, tai skaitā netipiski silto laika apstākļi 2018.gada jūlijā un augustā;
- Neskatoties uz HES ražotspējas samazinājumu dēļ pazemināta ūdens līmeņa upēs, lielāko daļu no kopējā elektroenerģijas patēriņa 2018.gada 3.ceturksnī sedza vietējiem elektroenerģijas ražošanas resursi, kur būtiska nozīme bija koģenerācijas staciju spējai palielināt elektroenerģijas ražošanas jaudas;
- 2018.gada 3.ceturksnī visā Ziemeļeiropā, tai skaitā Baltijas reģionā, konstatētais elektroenerģijas vairumcenu pieaugums skaidrojams ar 2018.gada vasarā novēroto hidrorezervju samazinājumu Ziemeļeiropā netipiski silto un sauso laika apstākļu dēļ, kas sekmēja hidroģenerācijas aizvietošanu ar termogenerāciju, attiecīgajam procesam notiekot globālo naftas un dabaszgāzes cenu kāpuma kontekstā, secīgi palielinot elektroenerģijas ražošanas pašizmaksas;
- Vienlaikus attiecīgajā periodā būtiski samazinājās vēja balstīta izstrāde, kā arī notika remontdarbi *NordBalt* starpsavienojumā un Zviedrijas atomelektrostacijās;
- 2018.gada 3.ceturksnī Baltijas valstu vidū augstākā *Elspot* mēneša vidējā cena bija vērojama septembrī Lietuvas tirdzniecības apgabalā (59,11 EUR/MWh), Latvijas tirdzniecības apgabalā *Elspot* mēneša vidējās cenas bija diapazonā no 54,55 EUR/MWh jūlijā līdz 58,99 EUR/MWh septembrī;
- Universālā pakalpojuma īpatsvars ar mājsaimniecības lietotājiem noslēgtajos līgumos stabilā tempā no perioda uz periodu turpina samazināties, 2018.gada 3.ceturksnī

veidojot **[0,00 – 57,00%]** īpatsvaru no kopējā ar mājsaimniecības lietotājiem noslēgtā līgumu skaita;

- Mājsaimniecības lietotāju segmentā mazumtirgus vidējā svērtā elektroenerģijas cena 2018.gada 3.ceturksnī bija **[45,00 – 55,00]** EUR/MWh, kas salīdzinājumā ar 2017.gada 3.ceturksni ir pieaugusi par 4,00%, bet ar 2018.gada 2.ceturksni – par 2,91%;
- Juridisko lietotāju segmentā mazumtirgus vidējā svērtā elektroenerģijas cena 2018.gada 3.ceturksnī bija **[40,00 – 50,00]** EUR/MWh, kas salīdzinājumā ar 2017.gada 3.ceturksni ir pieaugusi par 9,59% un salīdzinājumā ar 2018.gada 2.ceturksni – par 6,62%;
- 2018.gada 3.ceturksnī bija vērojams kopējā Latvijas dabasgāzes patēriņa (2 738 GWh) un no tā izrietošā importa pieaugums, ko veicināja koģenerācijas staciju pieprasījums pēc dabasgāzes elektroenerģijas ražošanai;
- 2018.gada 3.ceturksnis ir iezīmējies ar 2018.gadā līdz šim augstākajām dabasgāzes vairumtirgus cenām *Gaspool*, TTF, ZTP un GET Baltic biržās, kas skaidrojamas ar naftas un naftas produktu cenu kāpums pasaulē, kā arī dabasgāzes pieprasījuma pieaugumu, ņemot vērā ziemas sezonas tuvošanos;
- 2018.gada 3.ceturksnī novērotās dabasgāzes vairumtirgus cenas izmaiņas visos iegādes punktos bija saistītas ar naftas un naftas produktu cenu kāpums pasaulē, jo dabasgāzes vairumtirgus cenas ir cieši saistītas ar naftas un atvasināto nafta balstītu aktīvu cenām pasaulē, tai skaitā attiecīgo enerģijas produktu vidējā termiņa biržas kotējumu indeksiem, kā arī atkarīgas no valūtas kursu svārstībām;
- 2018.gada 3.ceturksnī Latvijas dabasgāzes vairumtirgū tika novērots infrastruktūras intensitātes līmeņa pieaugums, kas skaidrojams ne tikai ar sezonālajiem faktoriem, bet arī liecina par Latvijas iekšējā dabasgāzes tirgus veiksmīgu attīstību un tā sekmīgu integrāciju reģionālās tirdzniecības procesos;
- Vispārējās tendences liecina par pārrobežu tirdzniecības attīstību, kur pakāpeniski pieaug VTP īpatsvars, kas liecina par veiksmīgu Latvijas nacionālā sekundārā tirgus attīstību un sekmīgu, pakāpenisku dabasgāzes iegādes vietu diversificēšanos, kuru nekavē dabasgāzes patēriņa intensitātes sezonālitate un attiecīgais kopējā pieprasījuma izmaiņu svārstīgums;
- Mazumtirgus vidējā svērtā dabasgāzes cena juridiskajiem lietotājiem 2018.gada 3.ceturksnī bija **[19,00 – 29,00]** EUR/MWh, kur vidējās svērtās cenas pieaugums attiecībā pret 2018.gada 2.ceturksni veidoja 8,28%.